

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

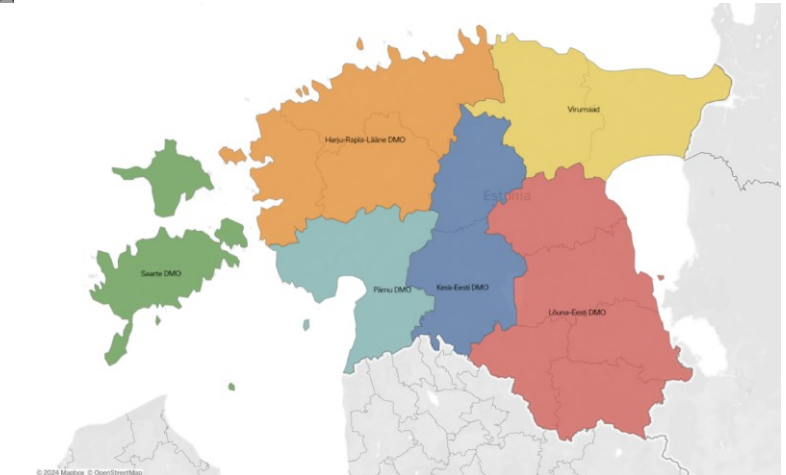
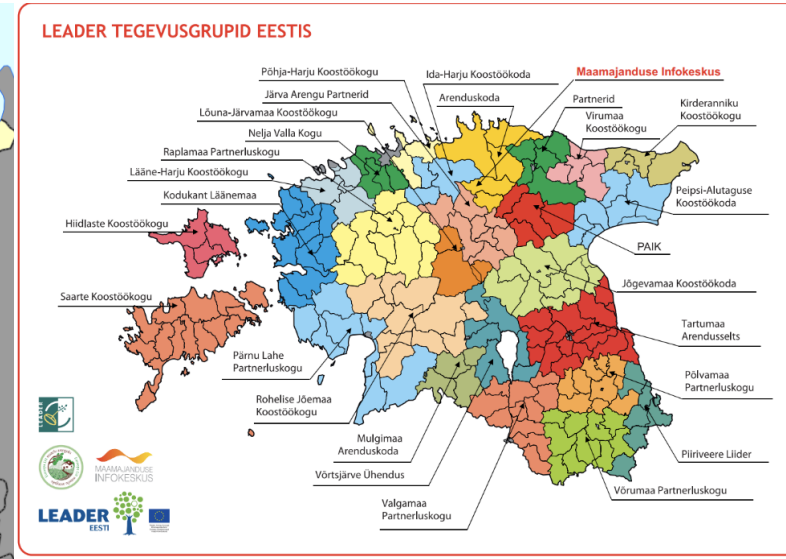
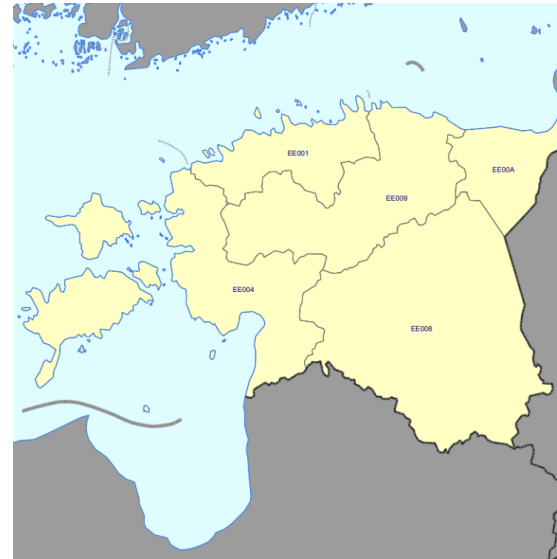
Regionaaltasandi tugevdamise kontseptsioonist ja arengulepetest

18.10.2024

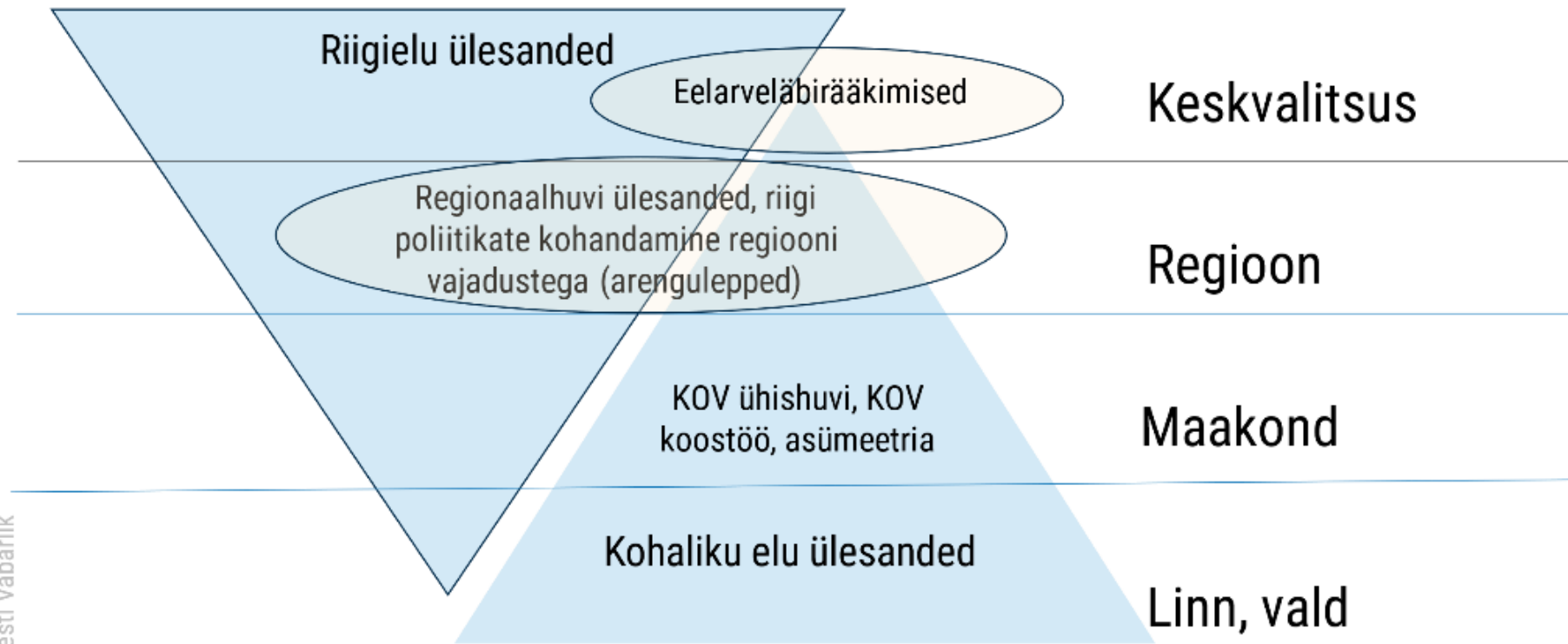
Probleem, mida lahendada: killustunud regionaalhaldus

- Arengu kavandamine on killustunud ja puuduvad ühtsed regioonid.
- Maakond jääb arengu kavandamisel väikseks ja puudub side keskvalitsuse poliitika kavandamisega.
- Ressursid jagunevad paljude väikeste organisatsioonide vahel.
- Vaja on visiooni, mitte juhuslikke otsuseid.

Ülesannete selgem jaotus ja killustatuse vähendamine

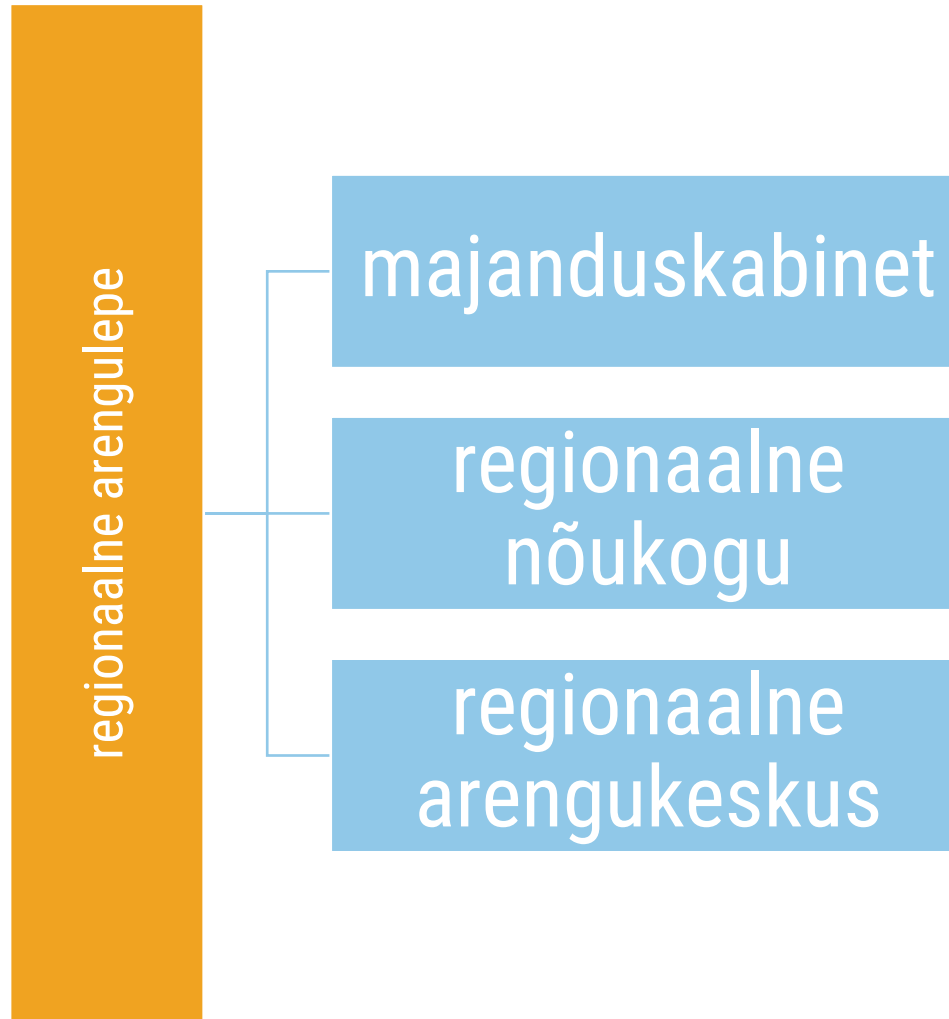
Juhtimistasandid

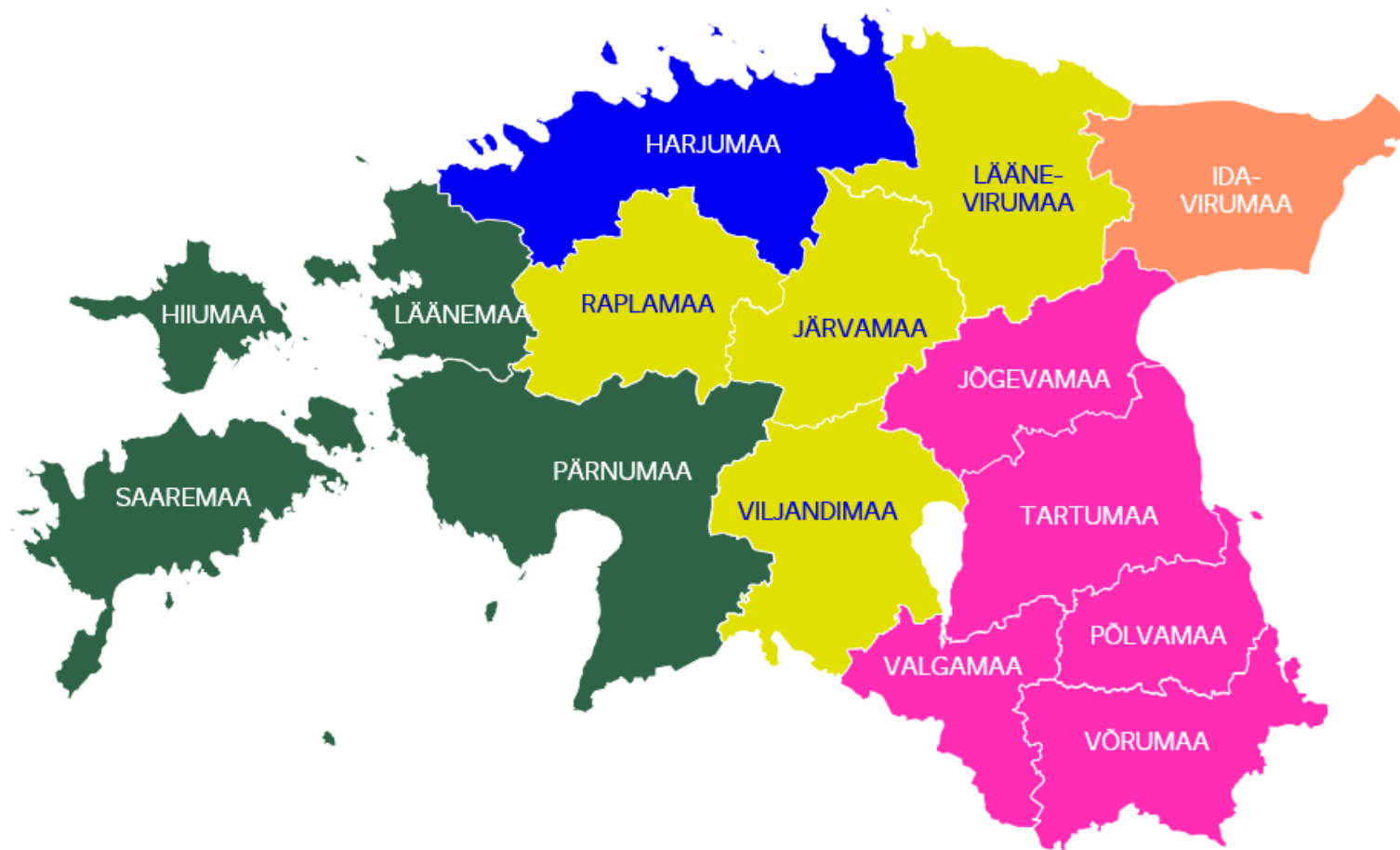
Regiooni tasandi võimalikke ülesandeid

Funktsioon	Täitja praegu	Täitja tulevikus
Eesti regionaalpoliitika suundade määratlemine	REM	REM, regionaalne nõukogu
ELi regionaalarengu toetuste rakendamine	REM	REM
ELi regionaalarengu toetuste projektivalik	maakondlikud ja regionaalsed hindamiskomisjonid	regionaalne nõukogu
arengulepete koostamine	-	regionaalne nõukogu
riiklike strateegiate ja programmide ning teenuste pakkumise muudatuste kooskõlastamine	-	regionaalne nõukogu
regiooni arendamine, arenguleppe tegevuste elluviimine	MAKid, maakondlikud liidud	regionaalne arengukeskus
ettevõtete nõustamine		
regiooni turundus ja kommunikatsioon, innovatsioon	MAKid, maakondlikud liidud	regionaalne arengukeskus
turismiarenduse koordineerimine	turismi DMO juhtpartnerid	regionaalne arengukeskus
energia- ja kliimakava koostamine ja täitmine, nõustamine	Tartu Regiooni Energiaagentuur	regionaalne arengukeskus
väliskoostöö	MAKid, maakondlikud liidud	regionaalne arengukeskus
regiooni ülesed kultuurivaldkonna koostööprojektid	Tartu 2024	regionaalne arengukeskus
välisinvesteeringute leidmine	EAS	EAS
tööealiste inimeste oskuste arendamine: koolitus, täiendusõpe, regiooni tööjõu vajaduste kaardistamine	Töötukassa, Kutsekoda	Töötukassa, Kutsekoda
regionaalne ruumiplaneerimine	REM	MARU
ühistransport	ÜTK-d	ÜTK-d

Regiooni tasandi korraldus

Arengu- ja planeeringuregioonide määratlemine – vajab kokkulepet

A young child, wearing a blue winter suit, a grey knit hat, and blue gloves, is climbing a rope structure in a snowy forest. The child is smiling and looking towards the camera. The rope structure consists of several thick ropes attached to wooden posts. The ground is covered in snow, and the background shows a dense forest of trees. The overall scene is bright and cheerful, suggesting a winter outdoor activity.

Regionaalsed arengulepped

Mis lahendust testime?

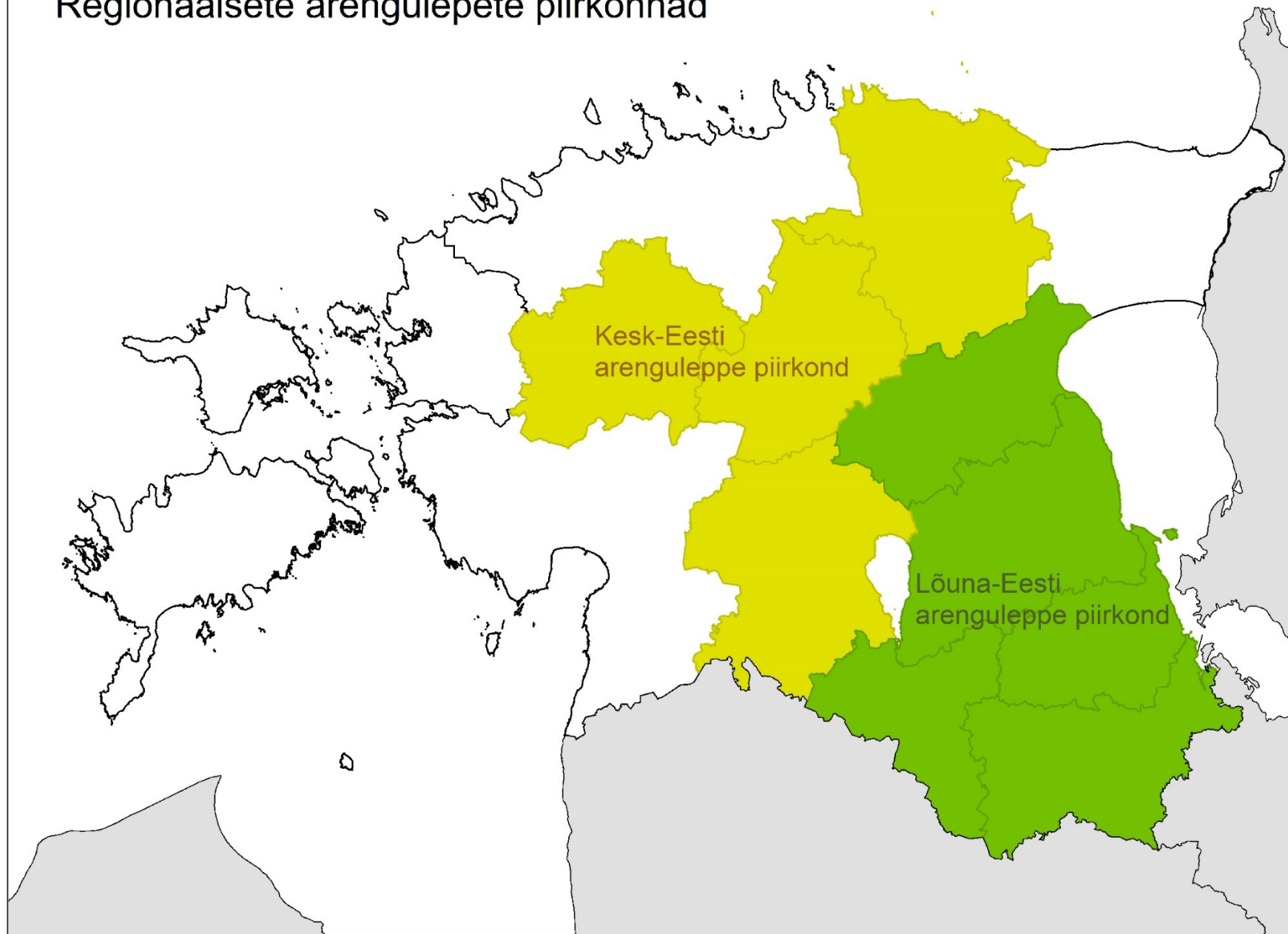
- Põhineb nn HOLi analüüsist (2020) saadud teadlaste ja ekspertide sisendil;
- Pilootprojekti eesmärk on välja selgitada, kas Kesk-Eesti või Lõuna-Eesti kui regiooni **ettevõtluse konkurentsivõimele suunatud arengulepe** oleks senisest parem viis piirkondade arengu senist ebavõrdsust vähendada.

- **Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2023–2027 :**

7.1.6, alategevus 3 „Regionaalsete eripärade arvestamisele suunatud Kesk-Eesti ja Lõuna-Eesti regionaalsete nõukogude ja regionaalsete arengulepete katseprojekti elluviimine.“

Regionaalsete arengulepete piirkonnad

Lõuna-Eesti regionaalne nõukogu:

1. Urmas Klaas (esimees)
2. Priidu Ristkok (aseesimees)
3. Külli All
4. Anti Allas
5. Liina Helstein
6. Taavi Kurvits
7. Karro Külanurm
8. Kaarel Lehtsalu
9. Kuldar Leis
10. Lennart Liba
11. Rivo Noorkõiv
12. Taivo Raud
13. Maido Ruusmann
14. Sven Tobreluts
15. Rando Värnik
16. Rene Reisner

Kesk-Eesti regionaalne nõukogu:

1. Siiri Tamm (I esimees)
2. Jaanus Marrandi (II esimees)
3. Olavi Israel (III esimees)
4. Erkki Ehand (IV esimees)
5. Sigrid Soomlais
6. Külli All
7. Kai Kalmann-Jotautas
8. Kaarel Lehtsalu
9. Toomas Tammik
10. Gert Villard
11. Heiki Hepner
12. Indrek Kesküla
13. Mati Toomsalu
14. Garri Raagmaa
15. Rene Reisner

Mida soovime arengulepetega suunata?

- 1. Riigieelarvelisi vahendeid** riigi valdkonnapoliitikate arengukavade ja programmide kaudu, mis on mõeldud vastava piirkonna majanduse konkurentsivõime arendamiseks.
- 2. EL struktuurifondide käesoleva perioodi (2021-2027)** piirkondade ettevõtluse konkurentsivõime toetamise meetmete piirkondlikke fookuseid ja investeeringuid selles osas, mida erinevad ministeeriumid oma valdkonnas kujundada/mõjutada saavad.
- 3. Järgmise EL rahastusperioodi (2028+)** prioriteetide ja meetmete kujundamist, mis puudutavad regionaalse ettevõtluse konkurentsivõime arendamist;
- 4. KOV-ide poolt rahastatavaid** laiema maakondliku või regionaalse mõjuga tegevusi regiooni majanduse ja ettevõtluskeskkonna arendamiseks.
- 5. Teiste arenguleppe partnerite** tegevusi regiooni majanduse ja ettevõtluskeskkonna arendamiseks.

OECD tugi 2023-2025

- Pilootprojekti toetab Euroopa Komisjoni TSI projekt „*Strengthening Regional Specialisation and Competitiveness in Estonia*”, mida viib ellu OECD.
- OECD:
 - aitab pilootprojekti kavandada lähtudes teiste riikide kogemusest;
 - viib läbi töötubasid ja koolitusi;
 - annab soovitusel Eestile, kuidas tõhustada valitsustasandite vahelist koostööd ning piirkondlike vajaduste ja potentsiaali tõhusamat toetamist valdkondlike poliitikate kujundamisel (*place-based policies*).

OECD: küsimusi, mis teil tuleb selgeks saada

- Põhimõtteline kooskõla riigi strateegiliste plaanidega
- Osaliste selged rollid ja vastutus
- Selgelt artikuleeritud otsuste tegemise protsess
- Koordinatsiooni mehhanismid keskvalitsuse ja kohalike otsustajatega
- Vältida demokraatia defitsiiti – laiema ringi ja avalikkuse kaasamine (kuna loodud nõukogu ise pole valitud kogu)
- Rahastamine (sh allikad, investeringute prioriteetide seadmine etc.)
- Vajalik: **flexibility and resilience**

Lisa 1. Ülevaade Kesk-Eesti regionaalses arenguleppes kokku lepitud tegevustest

Tegevus	Tegevus-suund	Leppe punkt	Vastutajad
I Perioodiks 2024-2027 kokku lepitud tegevused			
1. Ettevõtluse jaoks vajaliku maa tagamine	I	3.1.2	KOVid, REM
2. Ettevõtte „1000“ ampri stardipakett	II	3.2.1a	KLIM, MKM
3. Ettevõtluse jaoks vajalike avalike teede määrang	II	3.2.1b	KOVid
4. Vee- ja kanalisatsiooninvesteeringute finantseerimise süsteemi loomine	II	3.2.1c	KLIM
5. Ettevõtluse jaoks vajalike planeeringute võimalikult kiire menetlemine	II	3.2.2a	KOVid, REM
6. YIMBY – kogukondliku kokkuleppe arendusprojekt	II	3.2.2b	KOVid, ettevõtjad, kogukonnad
7. Ettevõtlusvaldkondade lõimimine huvihariduse, huvitegevuse, noorsootöoga	III	3.3.1a	KOVid, koolid, ettevõtjad
8. Ettevõtlusalane valikaine üldhariduskoolides	III	3.3.1b	KOVid, koolid, ettevõtjad
9. Põhikooli kolmandas astmes kutse- ja karjäärinõustamise maht vähemalt 35 tundi aastas	III	3.3.1c	KOVid, koolid
10. „Kesk-Eesti ettevõtliku kooli“ finantseerimine	III	3.3.1d	MKM
11. Regiooni ettevõtjad moodustavad vähemalt ¼ regiooniasuvate kutseõppeasutuste nõunike kogu koosseisust	III	3.3.2.a	HTM
12. Suurendada kutseõppeasutustes töökohapõhise õppe kohti	III	3.3.2b	Kutseõppeasutused, ettevõtjad, HTM
13. Regioonis paiknevate kutseõppeasutuste spetsialiseerimisvaldkondade valik	III	3.3.2c	HTM, kutseõppeasutused
14. Kesk-Eesti regiooni tööjõu oskuste uuringu läbiviimine, analüüs, prognoos, elluviimine	III	3.3.3a 3.3.3b	HTM, SA Kutsekoda (OSKA), Töötukassa
15. Regioonisisesel avaliku liinivõrgu ümberkujundamine, sh liikuvusanalüüs	IV	3.4.1	REM, Ühistranspordikeskused

1. Töötajate transpordiks paindlike lahenduste väljatöötamine, sh analüüs, toetusprogrammid	IV	3.4.2	RAM, REM
2. Säästva liikuvuse edendamine, sh liikuvuskeskuste programm	IV	3.4.3	KOVid, MIN
3. Üüriklamute programm	V	3.5.1	KLIM, KOVid
4. Hajaasustuse programmi mahu suurendamine Kesk-Eestis	V	3.5.2a	REM
5. Keskkonnasäästliku lahendusega eramajade alade rajamine ettevõtluspiirkondade juurde	V	3.5.2b	KOVid, KLIM
6. Kaaslaenu programmi jätkamine	V	3.5c	Maaelu Edendamise Sihtasutus
7. Juhend väikeelamute rekonstrueerimise programmist vahendite taotlemiseks	V	3.5d	KLIM, MAROd
8. Kesk-Eesti teaduspargi, Kesk-Eesti innovatsioonikeskuse ja „huubide“ loomine ning Kesk-Eesti ettevõtlusinkubaatori tegevuse jätkamine	VI	3.6.1	MAROd, KOVid, Maaülikool, REM
9. Kohapõhise ettevõtluskoosluse kaardistamine, sh väärtuspakkumiste koostamine	VII	3.7.1	MAROd, KOVid, EIS, MKM
10. Regioonis roheekspertiisi võimekuse tagamine	VIII	3.8.1a	MAROd, KLIM
11. Kesk-Eesti ringmajandusvõrgustiku loomine	VIII	3.8.1b	MAROd, KLIM
12. Regionaalse kliima- ja energiakava koostamine	VIII	3.8.1c	MAROd, KLIM
13. Kesk-Eesti roheenergia tootmise arendamise tegevuskava koostamine	VIII	3.8.1d	MAROd, KLIM
14. Avaliku sektori asutuste keskkonnahoidlike hangete korraldamise võimekuse arendamine	VIII	3.8.1e	MAROd, KLIM
15. Keskkonnaalase andmekorje tööriista loomine	VIII	3.8.1f	KLIM, Keskkonnaagentuur
16. Arenguleppe seire, sh tegevuskava koostamine, selle hindamine, arengukonverentsi korraldamine, nõukogu töö tegevuse jätkamise korraldamine		IV osa (4.1, 4.2, 4.4)	Nõukogu, REM

II Pikaajalised, tegevusi ettevalmistavad tegevussuunad			
1. Regioonile suurema otsustusvõimekuse andmine regiooni puudutavate poliitikate ja meetme kujundamisel, sh regionaalse nõukogu õigusliku vormi ja õiguslike aluste määratlemine		II osa IV osa (4.5) II osa (2.3)	
2. Kesk-Eesti programmi loomine		II osa (2.1)	
3. Riigi strateegilise planeerimise süsteemis regionaalsetes arengulepetes kokkulepitud arvestamine		II osa (2.2)	REM, Riigikantselei, RAM, nõukogu
4. EL finantsperioodi 2028+ planeerimise regionaalse arenguleppe kokkulepete arvestamine		II osa (2.4)	
5. Riigiasutuste regionaalses halduses Kesk-Eesti kui regionaalpoliitika- ja halduse subjektiga arvestamine		II osa (2.5)	
6. Riigiasutuste piirkondlike (maakonnakeskuste) esinduse sulgemise ja jätkamise otsustamisel eelnev regiooniga konsulteerimine	III	3.1	
7. Riigi välistööjõu kaasamise poliitika arvestatakse kolmandatest riikidest pärit tööjõu kaasamisel mh Kesk-Eesti regiooni ja selle ettevõtjate vajadusi, avatud regiooni programmi koostamine	III	3.3.3c 3.3.3d	MIN-d, KOVid, Integratsiooni Sihtasutus

Kaheksa Lõuna-Eesti arenguleppe põhisuunda

